

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-12-04

Diarienummer 1467/24

Handläggare

Victoria Claesson

Telefon: 031-367 00 37

E-post: victoria.claesson@educ.goteborg.se

Remiss: Motion av Emma Altenhammar (SD) om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy (SLK-2024-00855)

Förslag till beslut

I utbildningsnämnden

- Att avstyrka motionen om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått *Motion av Emma Altenhammar (SD) om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy* från stadsledningskontoret för yttrande.

Motionären lyfter ”Uddevallas framgångsrika husmanskostmodell” som föredöme då den innebär att måltider i offentliga verksamheter baseras på husmanskost. Husmanskost anses stärka svensk livsmedelsproduktion, verka för ökad hållbarhet, säkerställa ett mångsidigt och näringsrikt utbud, stärka den svenska matkulturen och möjliggöra för fler att ta del av näringsrika och kulturellt relevanta måltider.

Förvaltningen bedömer att husmanskost redan i dagsläget har ett stort utrymme i förvaltningens skolrestauranger, och ser därmed inget syfte att revidera *Göteborgs stads policy för måltider* utifrån de argument som framförs i motionen. Förvaltningen uppfattar även motionärens intentioner som att måltidsutbudet bör begränsas, vilket skulle gå emot Livsmedelsverkets *Nationella riktlinjer för måltider i skolan* som framhåller vikten av varierad kost, och den nu gällande måltidspolicyn som anger att matgästerna ska uppmuntras att testa nya smaker.

Förvaltningen föreslår nämnden att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att motionären föreslår en begränsning av de offentliga måltiderna som inte är motiverad. Förslaget kan även begränsa möjligheten att flexibelt kunna anpassa menyer när tillgång till livsmedel skiftar och livsmedelspriser fluktuerar. En förändring enligt motionen väntas bli kostnadsdrivande och inverka negativt på invånarnas och stadens ekonomiska situation.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den samlade styrningen av offentliga måltider är omfattande. Det handlar om lagstiftning för inköp, hantering av livsmedel, riktlinjer för tillagning, samt rekommendationer för näringsberäkning för att säkerställa rätt näringsinnehåll så att eleverna ska få den energi och näring som behövs för att kunna utvecklas och vara delaktig under dagen.

Måltider klimatberäknas för att säkerställa att koldioxidutsläpp minskas. Matsvinn mäts och följs upp.

Göteborgs Stads policy för måltider - kommungemensam för livsmedel, mat och måltider är följsam gentemot Livsmedelsverkets råd och riktlinjer. Livsmedelsverket lyfter i sina riktlinjer vikten av att underlätta för matgästerna att prova nytt och att göra det lockande att smaka. Nyttan med en bred smakrepertoar lyfts fram, inte minst gällande de lägre åldrarna. En bred smakrepertoar ökar förutsättningarna för att individen vidmakthåller en varierad och hälsosam kost genom livet.

Förvaltningen bedömer att förslaget riskerar att få en negativ påverkan på den sociala dimensionen ur flera aspekter, exempelvis mångfald och hälsa.

Samverkan

I förvaltningens samverkansgrupp 2025-01-07.

Bilagor

1. *Motion av Emma Altenhammar (SD) om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy*

Ärendet

Utbildningsnämnden har från stadsledningskontoret fått *Motion av Emma Altenhammar (SD) om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy* för yttrande.

Yttrandet ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast 2025-01-19.

Beskrivning av ärendet

Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden sydväst, socialnämnden centrum, socialnämnden nordost, socialnämnden Hisingen och nämnden för inköp och upphandling har fått *Motion av Emma Altenhammar (SD) om att revidera Göteborgs Stads policy för måltider i linje med Uddevalla kommuns måltidspolicy* från stadsledningskontoret för yttrande.

Motionären lyfter den viktiga roll och stora påverkan på folkhälsan som offentliga måltider har. Motionären anser att de offentliga måltiderna bör spegla de värderingar som motionären vill främja, samt att Göteborg bör modernisera sin måltidspolicy för ökad hållbarhet och ökad användning av närproducerade livsmedel.

Motionären lyfter ”Uddevallas framgångsrika husmanskostmodell” som föredöme då den innebär att måltider i offentliga verksamheter, som skolor och äldreboenden, baseras på husmanskost samt ett vegetariskt alternativ. Husmanskost anses stärka svensk livsmedelsproduktion, verka för ökad hållbarhet, säkerställa ett mångsidigt och näringsrikt utbud, stärka den svenska matkulturen och möjliggöra för fler att ta del av näringsrika och kulturellt relevanta måltider. Motiv som anges är att motionären värderar husmanskost som en viktig del av sin identitet och önskar säkerställa att medborgarna får näringsrik mat rotad i våra (motionärens) traditioner.

Förvaltningens bedömning

2004 tog kommunfullmäktige i Göteborgs stad initiativ till ett gemensamt styrande dokument, ett måltidsprogram. I december 2021 ersattes detta när kommunfullmäktige antog *Göteborgs Stads policy för måltider - kommungemensam för livsmedel, mat och måltider* för en mer ändamålsenlig styrning. Innehållet var då uppdaterat efter Livsmedelsverkets framtagna Måltidsmodell för helhetsperspektiv på måltider, samt nordiska näringsrekommendationer, NNR, framtagna av Nordiska Ministerrådet.

Den samlade styrningen av offentliga måltider är omfattande, genom nationell styrning (bl.a Livsmedelslag 2006:804 och Lag om offentlig upphandling 2016:1145) såväl som lokal politisk styrning (Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021 – 2030, Göteborgs Stads avfallsplan 2021 – 2030, Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling, etc).

Till stöd och hjälp finns även underlag, främst från Livsmedelsverket, vars råd och riktlinjer baseras på det samlade forskningsläget i världen och är anpassade efter målgrupper i olika faser i livet.

Också *Måltidspolicy för Uddevalla kommun* föreskriver att Livsmedelsverkets kostråd och riktlinjer ska utgöra grund för planering och servering. Stora delar av Uddevallas och Göteborgs stads respektive policys är nästan likalydande:

- en helhetssyn på måltiden och vikten av samverkan mellan olika professioner kring måltiden för en god upplevelse för matgästen.
- Uddevalla lyfter begreppet *lokalt fokus*: närproducerade produkter skall användas, Göteborg definierar att *lokalproducerat* ska väljas i första hand, om möjligt.
- att alternativ rätt skall erbjudas.
- att tydliggöra ansvarsfördelning, att matgästen ska ges möjlighet till delaktighet och inflytande.
- att matsvinn skall minskas
- rutiner för specialkost och anpassad kost.
- etc.

I *Måltidspolicy för Uddevalla kommun* anges, utöver ovanstående, att ”utgångspunkten för matsedlarna i Uddevalla kommun ska vara svensk husmanskost”.

På Uddevalla kommuns hemsida, i direkt anslutning till informationen om policyn, står att läsa:

Husmanskost innebär klassisk svensk vardagsmat som många tycker om och vill äta sig mätta av. Utbudet av maten och begreppet husmanskost kommer att utvecklas i samråd med matgästerna.

Förvaltningen bedömer att husmanskost, med ovan definition, redan i dagsläget har ett stort utrymme i förvaltningens skolrestauranger, och ser därmed inget syfte att revidera *Göteborgs stads policy för måltider*.

Vidare ser förvaltningen att;

Motionen kan tolkas som att rätter som idag finns på menyerna bör strykas till förmån för husmanskost. Förvaltningen uppfattar intentionen i motionen som att utbudet bör begränsas.

I motsats till det förvaltningen uppfattar som motionärens intention anger *Göteborgs Stads policy för måltider* att matgästerna ska uppmuntras att testa nya smaker.

Vikten av att bidra till en breddad smakrepertoar är något Livsmedelsverket lyfter i stödmaterial och riktlinjer, exempelvis *Nationella riktlinjer för måltider i skolan*. Livsmedelsverket framhåller vikten av varierad kost av två skäl:

Genom att äta varierat får vi lättare i oss alla näringsämnen kroppen behöver, samtidigt som det minskar risken att få i sig för mycket av oönskade ämnen som kan finnas i maten.

För yttrandet har synpunkter inhämtats från företrädare för förvaltningens måltidsverksamhet, kökscheferna, vilka ligger till grund för förvaltningens bedömning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utbildningsnämnden att avstyrka motionen.

Tomas Berndtsson

Maija Söderström

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef